

تاریخ	حاضران	برگزارکننده	موضوع	محل
شش آبان ۹۷	۲۵ نفر	مهندس رسول هادی زاده	بررسی سفرنامه ابن بطوطه	چهل و پنجم

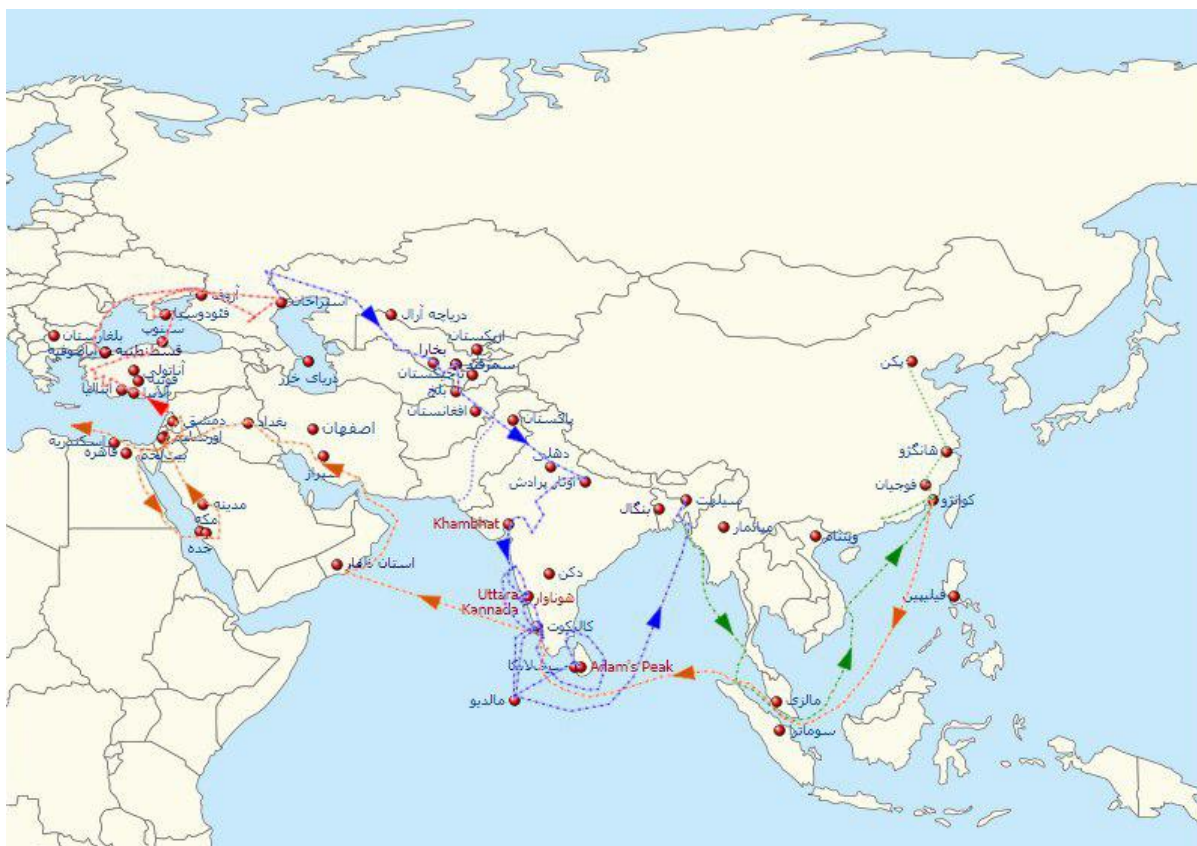
چهل و پنجم محفل شعر و ادب کانون مهندسين فارغ التحصيل دانشكده فني، سفرنامه محمدبن عبدالله بن محمد بن بطوطه معروف به "ابن بطوطه"، پرداخته شد. در این جلسه جناب مهندس رسول هادی زاده به ارائه این موضوع پرداختند:

محمد بن عبدالله بن محمد بن بطوطه معروف به "ابن بطوطه"، متولد شهر طنجه‌ی مغرب (مراکش) در سال ۷۰۳ قمری (۱۳۰۴ میلادی) است. در سن ۲۲ سالگی راهی سفر حج شده و گویا در مسیر سفرش عارفی را ملاقات کرده که خبر سفر ابن بطوطه در آینده به هند و چین را می‌دهد. همین امر انگیزه‌ای برای آغاز سفر او شده که قریب ۲۷ سال به طول انجامید و مسافت ۱۱۰ تا ۱۲۰ هزار کیلومتری را شامل می‌شود. ابن بطوطه تقریباً هم‌عصر مارکو پولو (۱۳۲۴-۱۲۵۴ میلادی) بوده اما سه برابر او مسافت طی کرده است.

سفر ابن بطوطه شامل سه بخش اصلی می‌شود:

راهی چین شده اما به دلیل غرق شدن کشتی و حمله راهزن‌ها، از انجام این مسئولیت بازمانده و در نتیجه راهی جزایر مالدیو می‌شود. در مالدیو نیز یک سال و نیم به قضاوت مشغول بوده اما به دلیل اختلاف با وزیر، به سیلان (سری‌لانکا) فرار می‌کند. در ادامه به بنگال (هند و پاکستان)، هند اقوا (کشمیر) و ظفار (عمان) رفته و با عبور از ایران به جده رفته و برای بار چهارم به حج می‌رود. در پایان با عبور از فلسطین و تونس، به کشور خودش مراکش بازمی‌گردد.

شکل دوم: سفر ۱۴ ساله

سفر شش ساله: از مراکش به اندلس (اسپانیا) رفته و مجدد به آفریقا بازگشته و از قسمت غربی این قاره شامل مالی، نیجریه و چند کشور دیگر بازدید می‌کند.

شکل سوم: سفر شش ساله

از ویژگی‌های بارز و وجوه تمایز این سفرنامه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ◆ دامنه وسیع جغرافیایی با توجه به مسافت بسیار طولانی که طی شده
- ◆ بیان آداب و آیین‌های مناطق مختلف با دید اجتماعی، اقتصادی و سیاسی
- ◆ سخن درباره زندگی عرفا و صلحا
- ◆ اشاره‌های بسیار به زندگی مردم عادی
- ◆ نقش بسیار پررنگ زنان

ترجمه‌ی فارسی این اثر، نخستین بار توسط محمدعلی موحد، تاریخ‌نگار، عرفان‌پژوه و حقوق‌دان برجسته ایرانی در اواسط دهه چهل خورشیدی صورت گرفت و انتشارت فرانکلین (علمی و فرهنگی فعلی) آن را به چاپ رساند. سپس در سال‌های دهه شصت خورشیدی نشر آگه این اثر را منتشر نموده و سرانجام نسخه بازبینی شده آن، در دهه نود خورشیدی توسط نشر کارنامه در دو جلد چاپ و منتشر شد.

ابن بطوطه در مورد اصفهان می‌نویسد:

اصفهان که از شهرهای عراق عجم است شهری بزرگ و زیبا است ولی اکنون قسمت زیادی از آن در نتیجه اختلافاتی که بین سنیان و شیعیان آن شهر بوقوع می‌پیوندد به ویرانی افتاده. این اختلافات هنوز هم ادامه دارد و مردم آن شهر دائم در منازعه و کشتار به سر می‌برند... اهالی اصفهان مردمی زیبا روی‌اند... شجاعت و نترسی از صفات بارز ایشان می‌باشد. اصفهانی‌ها مردمانی گشاده دست‌اند. هم‌چشمی و تفاخری که میان آنان در مورد اطعام و میهمان‌نوازی وجود دارد منشاء حکایات غریبی شده‌است.

در ادامه شعری از شیرین ابراهیمی (ورودی ۹۴، نقشه برداری) آورده شده است.

پشت این بخره پائیز بویدامی شود

از پس دست خزان دست تویدامی شود

در خیالات تومی میرم ولی غمگین نباش

سهم من مرگ که شد سهم تو حاشامی شود

از ازل تا به ابد من عاشق و کورم بگو

یوسفم این کورم از زادینامی شود؟

صفحه‌ی تلخ حوادث شد تمام جان من
بی تو اینجا فاجعه هر لحظه معنای شود

کلبه‌ی ایزان غمستان می شود یوسف بین
حزن و دردی که در این خانه تماشا می شود

عاقبت این قصه در غصه به پایان می رسد
مرک یوسف باعث مرک زلیخا می شود

خواب دیدم که تو از پیش خدا برگشته‌ای
بعد خوابم زیر لب گفتم که آیا می شود؟

سپاس از همه عزیزانی که همراه ما بودند.

کمیته شعر و ادب

کانون مهندسین فارغ التحصیل دانشکده فنی دانشگاه تهران